

PROCEDURY

**(w tym Standardy Ochrony Małoletnich –
punkty II, III, IV, V, VI, VII, VIII, XXXII,
XXXIII, XXXIV)**

**AKADEMICKIE LICEUM
OGÓLNOKSZTAŁCĄCE PRZY PJATK
W WARSZAWIE**

Spis treści:

I. Podstawa prawna.....	4
II. Postanowienia ogólne.....	6
III. Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu.....	7
IV. Zasady kontaktowania się nauczycieli z rodzicami i uczniami.....	8
V. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci.....	9
VI. Zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko.....	10
VII. Akty przemocy i agresji w szkole	13
VIII. Postępowanie wobec ofiar przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinie	14
IX. Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia	16
X. Wypadek, któremu uległ uczeń podczas zajęć szkolnych	17
XI. Udzielanie uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej.....	18
XII. Wagary, powtarzające się nieusprawiedliwione nieobecności na lekcjach	19
XIII. Oddalenie się ucznia od grupy w czasie wycieczki/ imprezy szkolnej	20
XIV. Niebezpieczne narzędzia, przedmioty i substancje w posiadaniu ucznia w szkole	20
XV. Palenie papierosów (w tym papierosów elektronicznych) na terenie szkoły.....	21
XVI. Uczeń pod wpływem alkoholu bądź środków psychoaktywnych	22
XVII. Informacja, że uczeń niepełnoletni przejawia zachowania świadczące o demoralizacji.	22
XVIII. Nauczyciel podejrzewa, że uczeń może być pod wpływem alkoholu/innych środków.	23
XIX. Nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.....	24
XX. Nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk	24
XXI. Zakłócanie toku lekcji przez ucznia	25
XXII. Uszkodzenie lub zniszczenie mienia szkolnego	26
XXIII. Kradzieże na terenie szkoły.....	27
XXIV. Policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego w szkole	28
XXV. Postępowanie w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa.....	29
XXVI. Ujawnienie przestępstwa ściganego na wniosek pokrzywdzonego na terenie szkoły..	30
XXVII. Zamach samobójczy ucznia	31
XXVIII. Żałoba po śmierci ucznia	32

XXIX. Konieczność powiadomienia rodziców o śmierci ucznia w czasie zajęć szkolnych ..	33
XXX. Epizod psychotyczny ucznia	34
XXXI. Obecność na terenie szkoły osób niepożądanych lub zwierząt zagrażających bezpieczeństwu	36
XXXII. Zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych.....	36
XXXIII. Cyberprzemoc – przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych	38
XXXIV. Zasady korzystania z telefonów komórkowych (innych urządzeń) na terenie szkoły	40
XXXV. Zagrożenie pożarem, wybuchem i zatruciem	41
XXXVI. Incydent bombowy.....	41
XXXVII. Inne wydarzenia nieprzewidziane w procedurach	43
Załącznik Wzór – ankieta monitorująca poziom realizacji Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem	45
Załącznik Karta interwencji	46
Załącznik Niebieska karta – A	47
Załącznik Niebieska karta – B	53

I. Podstawa prawna:

1. Statut Akademickiego Liceum Ogólnokształcącego przy PJATK (aktualizacja 02.09.2024 r).
2. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (standardy ochrony małoletnich).
3. Standardy ochrony dzieci w żłobkach i placówkach oświatowych (Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę 2023).
4. Bezpieczna Szkoła (Ministerstwo Edukacji Narodowej 2020).
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949 ze zmianami).
6. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 152).
7. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 z późn. zm.).
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. poz. 1249).
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 532 oraz z 2017 r. poz. 1643 ze zmianami).
10. Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 530).
11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 i 1458 ze zmianami).
12. Ustawa z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1709).
13. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882 ze zmianami).

14. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, 1954, 1985 i 2169 oraz z 2017 r. poz. 60, 949 i 1292 ze zmianami).
15. Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 978).
16. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zmianami).
17. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1762 z późn. zm.).

II. Postanowienia ogólne.

1. Ilekroć mowa w niniejszej procedurze o:

- Szkole – należy przez to rozumieć Akademiczne Liceum Ogólnokształcące przy PJATK (organ prowadzący: Fundacja Rozwoju Metodyki Nauczania z siedzibą w Warszawie);
- Dyrektorze – należy przez to rozumieć dyrektora Akademicznego Liceum Ogólnokształcącego przy PJATK;
- Rodzicach – należy przez to rozumieć rodziców (prawnych opiekunów);
- Dzieciach – osoby do ukończenia 18-go roku życia.

2. Telefony alarmowe:

Policja – 997 lub 112

Straż Pożarna – 998 lub 112

Pogotowie – 999 lub 112

3. Procedury ALO przy PJATK aktualizowane są przynajmniej raz w roku, z zaznaczeniem, że szkoła ma obowiązek co najmniej raz na dwa lata dokonywać oceny standardów ochrony małoletnich w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami, a wnioski z przeprowadzonej oceny pisemnie udokumentować:

- a) osoby odpowiedzialne za realizację i propagowanie Standardów Ochrony Małoletnich przeprowadzają wśród pracowników Szkoły, raz na 24 miesiące, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów. Wzór ankiety stanowi Załącznik do niniejszych procedur. W ankiecie pracownicy mogą proponować zmiany oraz wskazywać naruszenia Standardów.
- b) na podstawie przeprowadzonej ankiety osoby odpowiedzialne za realizację i propagowanie Standardów Ochrony Małoletnich sporządzają raport z monitoringu, który następnie przekazuje Dyrektorowi Szkoły.
- c) Dyrektor szkoły na podstawie otrzymanego raportu wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza je pracownikom, uczniom i ich rodzicom/opiekunom.

4. Osoby odpowiedzialne:

- a) za aktualizowanie procedur przynajmniej raz w roku: Cezary Zawisza;
- b) za przygotowanie personelu do stosowania standardów: psycholog szkolny / pedagog specjalny / osoba zajmująca się procedurami i ich aktualizacją;
- c) za realizację i propagowanie Standardów Ochrony Małoletnich: psycholog szkolny / pedagog specjalny / osoba zajmująca się procedurami i ich aktualizacją;

- d) za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia: wychowawcy klas, psycholog szkolny, pedagog specjalny, dyrektor i wicedyrektor szkoły;
  - e) za bezpieczeństwo sieci i szkolenia związane z bezpieczeństwem w sieci: Adrian Rybczonek, informatycy uczący w szkole.
5. Procedury ALO (w tym Standardy Ochrony Małoletnich) są ogólnodostępne. Uczniowie, rodzice, opiekunowie prawni, pracownicy szkoły w każdym momencie mają do nich dostęp i mogą je znaleźć w kilku miejscach (Sekretariat Szkoły, Gabinet Dyrektora, strona internetowa ALO, hol szkoły – najważniejsze informacje związane ze Standardami Ochrony Małoletnich).

III. Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu.

1. Podczas rekrutacji dyrektor szkoły powinien poznać dane kandydata/kandydatki, które pozwolą mu jak najlepiej poznać jego/jej kwalifikacje, w tym stosunek do wartości podzielanych przez placówkę, takich jak ochrona praw dzieci i szacunek do ich godności.
2. Placówka musi zadbać, aby osoby przez nią zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenie oraz wolontariusze/stażyści) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz były dla nich bezpieczne. Aby sprawdzić powyższe, w tym stosunek osoby zatrudnianej do dzieci i podzielenia wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw, placówka może żądać danych (w tym dokumentów) dotyczących: wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata/kandydatki.

W każdym przypadku placówka musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez nią zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Placówka powinna zatem znać: imię (imiona) i nazwisko, datę urodzenia, dane kontaktowe osoby zatrudnianej.

Można także poprosić kandydata/kandydatkę o referencje z poprzednich miejsc zatrudnienia.

3. Przed dopuszczeniem osoby zatrudnianej do wykonywania swoich obowiązków, kandydat musi obowiązkowo przedstawić zaświadczenie, czy nie widnieje w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym (Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziaaniu zagroženiom przestępczością na tle seksualnym – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 152) oraz informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu

karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600) lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.

Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinna przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów.

Omawiane dokumenty należy przechowywać w teczce personalnej pracownika.

4. Dostęp do Rejestru Sprawców Przepstępstw na Tle Seksualnym oraz danych pozyskanych z tego rejestru, a także zaświadczeń z Krajowego Rejestru karnego mogą mieć wyłącznie osoby upoważnione, które w zakresie swoich obowiązków przetwarzają dane dotyczące pracowników.
5. Każda osoba rozpoczynająca pracę w placówce musi zapoznać się z procedurami obowiązującymi w szkole. Osoby odpowiedzialne za przygotowanie personelu do stosowania standardów to: psycholog szkolny / pedagog specjalny / osoba zajmująca się procedurami i ich aktualizacją. Każda osoba, która zapoznała się z procedurami, poświadczają ten fakt swoim podpisem i datą zapoznania się na odpowiednim dokumencie. Dokument przechowywany jest w Sekretariacie Szkoły.

IV. Zasady kontaktowania się nauczycieli z rodzicami i uczniami.

1. Rodzic ma prawo do informacji na temat swojego dziecka. Informacje takie przekazuje wychowawca lub inny nauczyciel w formie ustnej podczas zebrań klasowych, spotkań indywidualnych, telefonicznie lub drogą elektroniczną.
2. Miejscem kontaktów rodziców z nauczycielami i wychowawcami jest szkoła, w uzasadnionych przypadkach miejsce zamieszkania ucznia. Wyklucza się uzyskiwanie informacji o uczniu od nauczycieli poza budynkiem szkoły (na ulicy, w sklepie itp.).
3. Informacji o uczniu udzielają wyłącznie nauczyciele przedmiotów, wychowawca, pedagog specjalny/ psycholog szkolny, dyrektor szkoły.
4. Wszelkich informacji dotyczących ucznia udziela się wyłącznie rodzicom / prawnym opiekunom, pracownikom szkoły zaangażowanym w proces wychowawczy i edukacyjny danego ucznia. Udzielanie jakiegokolwiek informacji na temat ucznia innej osobie wymaga stosownego upoważnienia złożonego u wychowawcy klasy.

5. Wychowawca / nauczyciel klasy utrzymuje kontakt z rodzicami poprzez: dziennik elektroniczny Librus, email szkolny, indywidualne spotkania i zebrania na terenie szkoły. W szczególnych przypadkach wychowawcy, nauczyciele, pedagog specjalny, psycholog szkolny mogą udzielać informacji telefonicznie oraz w formie przyjętej w danej klasie ustalonej na początku roku szkolnego.
6. Wychowawca / nauczyciel klasy utrzymuje kontakt z uczniami poprzez: dziennik elektroniczny Librus i email szkolny. W szczególnych przypadkach, np. podczas wyjść i wycieczek klasowych / szkolnych, dopuszczalny jest kontakt telefoniczny między uczniami a nauczycielem na zasadach określonych przez nauczyciela.
7. W przypadku zaistniałej sytuacji spornej każda ze stron zobowiązana jest do kulturalnego wyrażania swojej opinii. Każde naruszenie godności uczestników spotkania może być przekazywane odpowiednim służbom.
8. Kontaktowanie się z nauczycielem poprzez jego prywatny numer telefonu odbywa się tylko i wyłącznie za zgodą nauczyciela i na zasadach przez niego określonych.
9. Kontakt telefoniczny, SMS-owy stosuje się tylko w uzasadnionych i pilnych sytuacjach (np. zagrożenie życia, w czasie wycieczek).
10. Kontakty poza godzinami pracy: co do zasady kontakt rodziców / uczniów powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.

V. Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci.

1. W naszych działaniach kierujemy się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków dzieci.
2. Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów dzieci, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo dzieci.
3. Zawsze musimy posiadać zgodę rodziców/opiekunów prawnych na wykorzystanie wizerunku ich dziecka. Zgoda jest tylko wtedy wiążąca, jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie prawni zostali poinformowani o sposobie wykorzystania zdjęć/nagrań i ryzyku wiążącym się z publikacją wizerunku. Wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody znajduje się w Kontrakcie.
4. Dobrą praktyką jest posiadanie również zgody dzieci na nagrywanie i wykorzystanie wizerunku.

5. Zdjęcia i nagrania po opublikowaniu nie są nigdzie archiwizowane, lecz natychmiast niszczone.
6. Przetwarzanie danych w związku z realizacją celów opisanych w niniejszej procedurze odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w art. 5 RODO.
7. Względem małoletnich oraz ich opiekunów prawnych, których dane zostały pozyskane w związku z podjęciem interwencji lub uruchomieniem procedury „Niebieskiej Karty” należy spełnić obowiązek informacyjny przekazując stosowną klauzulę informacyjną.
8. Udostępnienie danych związanych z podjętą interwencją uprawnionym do tego organom lub innym osobom powinno odbywać się po konsultacji z Inspektorem Ochrony Danych (IOD).
9. Dane pozyskane z związku z podjęciem interwencji lub uruchomieniem procedury „Niebieskiej Karty” powinny być przechowywane przez 3 lata od zakończenia roku kalendarzowego, w którym zakończono działania następcze lub po zakończeniu postępowań zainicjowanych tymi działaniami, w celu realizacji obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskiej Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieskiej Karty".

VI. Zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko.

1. Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Personel traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie. Personel realizując te cele działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych instytucji oraz swoich kompetencji.
2. W przypadku interwencji (forma krzywdzenia), należy wypełnić kartę interwencji załączoną do niniejszych procedur. Klauzula informacyjna stanowi osobny dokument.

KOMUNIKACJA Z DZIEĆMI

1. W komunikacji z dziećmi zachowuj cierpliwość i szacunek.
2. Słuchaj uważnie dzieci i udzielaj im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
3. Nie wolno Ci zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka. Nie wolno Ci krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci.

4. Nie wolno Ci ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
5. Podejmując decyzje dotyczące dziecka, poinformuj je o tym i staraj się brać pod uwagę jego oczekiwania.
6. Szanuj prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, wyjaśnij mu to najszybciej jak to możliwe.
7. Jeśli pojawi się konieczność porozmawiania z dzieckiem na osobności, zostaw uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbaj, aby być w zasięgu wzroku innych. Możesz też poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy.
8. Nie wolno Ci zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
9. Zapewnij dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć Tobie lub wskazanej osobie (w zależności od procedur interwencji, jakie przyjęła instytucja) i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

DZIAŁANIA Z DZIEĆMI

1. Doceniaj i szanuj wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażuj i traktuj równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepelnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
2. Unikaj faworyzowania dzieci.
3. Nie wolno Ci nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
4. Nie wolno Ci utrwalać wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci, jeśli dyrekcja nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych oraz samych dzieci.
5. Nie wolno Ci proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci.

6. Nie wolno Ci przyjmować pieniędzy ani prezentów od dziecka, ani rodziców/opiekunów dziecka. Nie wolno Ci wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców/opiekunów dziecka. Nie wolno Ci zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych. Nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków.

7. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dzieckiem przez pracownika lub pracownikiem przez dziecko, muszą być raportowane dyrekcji. Jeśli jesteś ich świadkiem reaguj stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

KONTAKT FIZYCZNY Z DZIECKIEM

1. Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka.
2. Nigdy nie dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
3. Zawsze trzeba być przygotowany na wyjaśnienie swoich działań.
4. Nie angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.
5. Zachować szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach powinno się reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
6. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze poinformuj o tym osobę odpowiedzialną i/lub postąp zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.
7. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, unikaj innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z dzieckiem.
8. Podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z dzieckiem w jednym łóżku lub w jednym pokoju.
9. Kontakty poza godzinami pracy: co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.

VII. Akty przemocy i agresji w szkole.

Zdarzenia i zachowania agresywne:

- groźby i zastraszanie;
- naruszenie godności osobistej (ubliżanie, wyszydzanie, rozpowszechnianie kłamstw słownie lub w internecie, obraźliwe napisy, ośmieszanie, obmawianie, manipulacja związkami przyjaźni; naruszenie nietykalności cielesnej poprzez uderzenie, kopnięcie, popychanie, przewrócenie itp.);
- dotykanie małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny;
- przestępstwa na tle seksualnym;
- rozboje i wyłudzenia.

1. Postępowanie gdy stronami zdarzenia są uczniowie:

- a) nauczyciel stara się doprowadzić do przerwania incydentu, w razie potrzeby wzywa pomoc;
- b) udziela pomocy poszkodowanym, w razie potrzeby wzywa pogotowie;
- c) nauczyciel izoluje sprawcę czynu, pozostawiając go pod opieką psychologa szkolnego, pedagoga specjalnego lub innego nauczyciela;
- d) nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły i sporządza notatkę służbową;
- e) dyrektor powiadamia rodziców uczniów biorących udział w zdarzeniu;
- f) w przypadku odmówienia współpracy przez rodziców lub niemożności skontaktowania się z nimi dyrektor powiadamia policję;
- g) dyrektor ustala okoliczności i świadków zdarzenia oraz zabezpiecza ewentualne ślady i dowody w celu przekazania ich policji.

2. Postępowanie w sytuacji agresywnej postawy ucznia wobec nauczyciela:

- a) nauczyciel powiadamia wychowawcę i pozostawia ucznia (sprawcę czynu) pod jego opieką; nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły, który informuje rodziców ucznia (uczestników zajęcia);
- b) w przypadku odmówienia współpracy rodziców lub niemożności skontaktowania się z nimi dyrektor powiadamia policję;
- c) dyrektor ustala okoliczności i świadków zdarzenia, zabezpiecza ewentualne dowody w celu przekazania ich policji;
- d) w przypadku, kiedy uczeń ma ukończone 17 lat, zawiesza się wykonywanie wyżej wymienionych procedur i wzywa policję.

3. Postępowanie gdy stronami zdarzenia są nauczyciel i rodzic:

- a) nauczyciel przerywa stan zagrożenia;
- b) nauczyciel prosi o obecność innego nauczyciela – świadka;
- c) nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły;
- d) dyrektor ustala okoliczności i świadków zdarzenia i powiadamia policję, jeśli zdarzenie ma charakter drastyczny (czynna napaść).

UWAGA! Nauczyciel ma prawo do obrony koniecznej.

4. Agresywne zachowanie pracownika szkoły wobec ucznia:
  - a) po uzyskaniu informacji o zdarzeniu od ucznia/rodzica/pracownika szkoły, dyrektor szkoły przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające;
  - b) dyrektor szkoły podejmuje przewidziane prawem działania wobec pracownika i informuje o nich rodziców ucznia;
  - c) dyrektor sporządza z podjętych działań notatkę potwierdzoną podpisem rodziców i dołącza do dokumentacji.
5. Agresywne zachowanie rodziców i innych osób dorosłych przebywających na terenie szkoły wobec uczniów:
  - a) nauczyciel/pracownik szkoły podejmuje próbę przerwania zachowania agresywnego i wstępnego rozpoznania okoliczności zdarzenia;
  - b) nauczyciel/ pracownik szkoły powiadamia dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji;
  - c) w przypadku gdy osoba dorosła nie zaprzestała zachowania agresywnego, dyrektor szkoły zawiadamia policję;
  - d) w sytuacji wyjątkowej (zagrożenia życia, braku dyrektora/wicedyrektora) nauczyciel/pracownik szkoły niezwłocznie powiadamia policję.

VIII. Postępowanie wobec ofiar przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinie.

1. Nauczyciel, który podejrzewa, że uczeń jest ofiarą przemocy domowej lub otrzymał informację od innego ucznia / samego pokrzywdzonego ucznia / innej osoby informację, iż dany uczeń może być ofiarą przemocy domowej, natychmiast informuje o tym fakcie wychowawcę i podejmuje odpowiednie działania.
2. Nauczyciel (jeśli jest to konieczne w porozumieniu z psychologiem szkolnym / pedagogiem specjalnym) podejmuje działania mające na celu rozpoznanie sytuacji nastolatka:
  - zebranie informacji od pracowników będących w kontakcie z nastolatkiem i / lub jego opiekunami;
  - rozmowa z nastolatkiem (należy zapewnić nastolatka o poufności rozmowy);

- rozmowa z opiekunem, który może być wspierający i chroniący nastolatka;
- rozmowa z opiekunem, który jest wskazywany lub podejrzewany o stosowanie przemocy wobec nastolatka.

Uwaga! Jeśli mamy uzasadnione podejrzenia, nie wolno wycofywać się z przyjętego planu działania pomimo zapewnień opiekuna o dobrej sytuacji nastolatka lub gdy nastolatek wycofuje się z wcześniejszego opowiadania o swojej sytuacji po naszej rozmowie z opiekunem.

3. Nauczyciel (jeśli jest to konieczne wspólnie z psychologiem szkolnym / pedagogiem specjalnym) za każdym razem sporządza notatkę z przeprowadzonej rozmowy (w przypadku rozmowy z opiekunami dziecka, opiekunowie podpisują notatkę). Notatka przechowywana jest w pomieszczeniu pedagoga specjalnego / psychologa szkolnego w bezpiecznym miejscu. Dostęp do tego pomieszczenia mają tylko osoby upoważnione (pedagog specjalny / psycholog szkolny / dyrektor i wicedyrektor szkoły).
4. Po analizie zebranych informacji i mając na względzie dobro oraz bezpieczeństwo nastolatka nauczyciel (jeśli jest to konieczne wspólnie z psychologiem szkolnym / pedagogiem specjalnym) podejmuje interwencję:
  - a) w trybie natychmiastowym (duże prawdopodobieństwo doświadczanej przemocy, zagrożenie życia i zdrowia dziecka, wcześniejsza interwencja nie przyniosła skutku):
    - nauczyciel (jeśli jest to konieczne wspólnie z psychologiem szkolnym / pedagogiem specjalnym) uruchamia procedurę „Niebieskiej karty”;
    - natychmiastowy kontakt z ośrodkiem pomocy społecznej i / lub powiadomienie policji;
    - powiadomienie sądu rodzinnego i prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.
  - b) działanie sprawdzające i ochronne względem dziecka (podejrzenie przemocy domowej, nie ma bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia dziecka, istnieje możliwość współpracy z opiekunem niekrzywdzącym dziecka):
    - nauczyciel (jeśli jest to konieczne wspólnie z psychologiem szkolnym / pedagogiem specjalnym) uruchamia procedurę „Niebieskiej karty” w celu sprawdzenia okoliczności i monitorowania sytuacji dziecka w rodzinie.
5. Kolejność działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty” wykonywana przez nauczyciela (jeśli jest to konieczne wspólnie z psychologiem szkolnym / pedagogiem specjalnym):
  - a) wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” (w załączniku).
  - b) przekazanie formularza w ciągu 5 dni do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego realizującego gminne zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Uwaga! Najbliższy ośrodek w okolicach szkoły – adres do korespondencji:
Ośrodek Pomocy Społecznej dla Dzielnicy Ochota m.st. Warszawy ul. Przemyska 11,
02-361 Warszawa, tel. 22 822-11-24, mail: osrodek@opsochota.waw.pl
Siedziba Zespołu Interdyscyplinarnego, ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. 14,
tel. 797 319 653.

- c) przekazanie formularza „Niebieska Karta – B” (w załączniku) opiekunowi prawnemu, który nie krzywdzi dziecka (w przypadku braku współpracy z takim opiekunem, formularz przekazuje się opiekunowi faktycznemu lub osobie wskazanej przez dziecko).
  - d) udział w spotkaniach grupy diagnostyczno-pomocowej (pracownik szkoły może zostać włączony do składu grupy diagnostyczno-pomocowej, by wspólnie ze specjalistami działać na rzecz ochrony dziecka).
6. Wychowawcy klasy zobowiązani są do poruszania tematu przemocy i bezpieczeństwa dziecka w domu przynajmniej raz na semestr na swoich godzinach wychowawczych.
  7. Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia to: wychowawcy klas, psycholog szkolny, pedagog specjalny, dyrektor i wicedyrektor szkoły.
  8. Pracownicy szkoły (wychowawcy klas, psycholog szkolny, pedagog specjalny) realizują plan wsparcia ucznia po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy ustalany każdorazowo indywidualnie.

IX. Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia.

Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia: gorączka, dolegliwości żołądkowe, dolegliwości bólowe, duszności, krótkotrwałe omdlenia i zasłabnięcia itp.

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia lub nauczyciel dyżurujący dokonuje wstępnej oceny sytuacji, zapewnia uczniowi opiekę i udziela pierwszej pomocy.
2. Nauczyciel określa stan zdrowia ucznia i w razie konieczności informuje rodziców ucznia oraz ustala dalszą opiekę nad uczniem.
3. Nauczyciel powiadamia o zaistniałej sytuacji sekretariat szkoły, ustala sposób odebrania ucznia ze szkoły przez rodzica.
4. Do momentu odebrania ucznia przez rodzica lub, jeśli jest to konieczne – przyjazdu pogotowia ratunkowego - uczeń pozostaje pod opieką nauczyciela lub innej osoby wyznaczonej przez dyrektora szkoły.

5. W przypadku, gdy istnieje obawa, że zagrożone jest zdrowie i życie ucznia, nauczyciel wzywa pogotowie ratunkowe, zawiadamia dyrektora szkoły i rodziców ucznia.
6. Jeśli uczeń odczuwa niedyspozycję zdrowotną w pierwszej kolejności powinien zgłosić się do wychowawcy.
7. Ucznia niepełnoletniego, który źle się czuje może odebrać ze szkoły tylko rodzic lub wyznaczona przez niego osoba pełnoletnia z rodziny (babcia, dziadek, ciocia itp.).
8. Jeśli jest konieczne przewiezienie ucznia do szpitala:
  - a) uczniowi w drodze do szpitala towarzyszy rodzic;
  - b) w przypadku niemożności udziału rodzica, uczniowi w drodze do szpitala towarzyszy (w kolejności dyspozycyjności): nauczyciel, wychowawca lub wyznaczony przez dyrektora inny pracownik szkoły.
9. Nauczyciel sporządza notatkę służbową, w której zawiera następujące informacje:
  - a) dokładną datę i godzinę zdarzenia;
  - b) miejsce zdarzenia;
  - c) imię i nazwisko ucznia oraz klasę;
  - d) opis zdarzenia i podjęte działania.

X. Wypadek, któremu uległ uczeń podczas zajęć szkolnych, zajęć pozalekcyjnych oraz podczas przerw śródlekcyjnych.

Wypadek ucznia: nagłe zdarzenie powodujące uraz, wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką szkoły: na terenie szkoły lub poza terenem szkoły (wycieczki, wyjścia pod opieką nauczycieli itp.).

1. Nauczyciel (inny pracownik szkoły) będący świadkiem wypadku niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, udziela pierwszej pomocy, a w razie zagrożenia zdrowia i życia wzywa pogotowie ratunkowe.
2. Nauczyciel o wypadku niezwłocznie powiadamia rodziców ucznia, a w przypadku ciężkiego wypadku również dyrektora szkoły.
3. Rodzic ucznia powinien niezwłocznie przybyć do szkoły i odebrać ucznia, a w razie konieczności- jechać z nim do szpitala.
4. W przypadku braku kontaktu z rodzicami lub niemożności ich przybycia - uczniowi w drodze do szpitala towarzyszy (w kolejności): nauczyciel, wychowawca lub wyznaczony przez dyrektora inny pracownik szkoły.
5. Nauczyciel sporządza notatkę służbową, w której zawiera następujące informacje:

- a) dokładną datę i godzinę zdarzenia;
  - b) miejsce zdarzenia;
  - c) imię i nazwisko ucznia oraz klasę;
  - d) opis zdarzenia i podjęte działania.
6. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone i wyprowadza pozostałych uczniów z pomieszczenia. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.
7. O każdym wypadku dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego pracownik szkoły zawiadamia:
- a) rodziców;
  - b) pracownika służby BHP;
  - c) społecznego inspektora pracy;
  - d) organ prowadzący szkołę.
8. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor szkoły (lub upoważniony przez niego pracownik) zawiadamia niezwłocznie prokuratora, policję i kuratora oświaty.
9. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, dyrektor szkoły (lub upoważniony przez niego pracownik) zawiadamia niezwłocznie Państwowego Inspektora Sanitarnego.
10. Jeśli wypadek zdarzyłby się w godzinach wieczornych, gdy nie ma dyrektora szkoły, nauczyciel decyduje sam o postępowaniu. W każdym trudniejszym przypadku wzywa pogotowie ratunkowe oraz telefonicznie dyrektora, następnie zawiadamia rodziców.
11. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.

XI. Udzielanie uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej.

1. Pomocy uczniom udzielają nauczyciele, którzy przeszli kurs udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej (nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa i nauczyciele wychowania fizycznego), wychowawca klasy, nauczyciel prowadzący zajęcia lub inny pracownik szkoły.
2. Pierwsza pomoc przedlekarska w przypadku osób nieposiadających kwalifikacji medycznych ogranicza się do wykonania opatrunku zabezpieczającego, ułożenia ucznia w odpowiedniej pozycji, wykonania sztucznego oddychania oraz masażu serca niedopuszczenia do sytuacji zagrożenia życia.

3. Podanie jakiegokolwiek doustnego środka farmakologicznego jest dopuszczalne tylko i wyłącznie po konsultacji z rodzicem ucznia lub lekarzem.
4. W sytuacji udzielania pomocy przez nauczyciela prowadzącego w tym samym czasie zajęcia dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńcze z większą grupą uczniów, jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych uczniów.
5. Pozostawienie reszty uczniów bez opieki jest niedopuszczalne.
6. W przypadku małej skuteczności udzielanej pomocy, należy bezzwłocznie poinformować dyrektora szkoły. Dyrektor lub upoważniona przez niego osoba natychmiast powiadamia rodziców ucznia oraz, w razie konieczności, pogotowie ratunkowe.
7. Po przybyciu do szkoły rodzice lub lekarz pogotowia ratunkowego przejmują odpowiedzialność za ucznia. Szkoła udziela tym osobom wszelkiej koniecznej pomocy.

XII. Wagary, powtarzające się nieusprawiedliwione nieobecności na lekcjach.

1. Wychowawca w przypadku opuszczania przez ucznia pojedynczych lekcji lub całych dni bez usprawiedliwienia informuje rodzica o absencji i ustala przyczynę nieobecności.
2. W przypadku utrudnionego kontaktu z rodzicami ucznia wychowawca wzywa ich do szkoły listem poleconym (lub wiadomością w Librusie), którego kserokopię zachowuje.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem i jego rodzicami i odnotowuje ten fakt w dzienniku elektronicznym. Rozmowa ma na celu przekazanie informacji o konsekwencjach opuszczania zajęć lekcyjnych, formie ukarania ucznia oraz zobowiązanie rodziców do większej kontroli nad dzieckiem.
4. Jeżeli został przez sąd przydzielony kurator, wychowawca powiadamia o powyższej absencji ucznia również kuratora, a fakt odbycia rozmowy odnotowuje w dzienniku elektronicznym.
5. W przypadku braku poprawy zachowania ucznia lub braku zainteresowania ze strony rodziców, wychowawca, psycholog szkolny / pedagog specjalny w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmują inne, przewidziane w statucie działania wychowawczo - dyscyplinujące.

XIII. Oddalenie się ucznia od grupy w czasie wycieczki/ imprezy szkolnej na terenie miasta i poza miejscem zamieszkania.

1. Opiekun grupy/kierownik wycieczki ustala okoliczności oddalenia i podejmuje natychmiastowe poszukiwania zaginionego ucznia:
  - a) poza miejscem zamieszkania - poszukiwanie podejmuje kierownik wycieczki, a grupa z opiekunami pozostaje w ustalonym miejscu;
  - b) w miejscu zamieszkania - opiekun grupy telefonicznie informuje dyrekcję szkoły, która deleguje osobę do doprowadzenia grupy do szkoły, a opiekun podejmuje poszukiwania.
2. Po odnalezieniu ucznia opiekun grupy/ kierownik wycieczki:
  - a) wyjaśnia przyczyny, które doprowadziły do takiej sytuacji;
  - b) świadomia odnalezionej osobie konsekwencje jej zachowania;
  - c) jeśli oddalenie było nieświadome, przypomina regulamin wycieczki i udziela uczniowi upomnienia;
  - d) jeśli oddalenie było świadome – przypomina regulamin wycieczki i informuje ucznia o wszczęciu wobec niego statutowych czynności dyscyplinujących;
  - e) informuje rodziców.
3. Jeśli poszukiwania ucznia są bezskuteczne, opiekun/kierownik grupy informuje policję, dyrektora szkoły i rodziców.

XIV. Niebezpieczne narzędzia, przedmioty i substancje w posiadaniu ucznia w szkole.

Za przedmioty niebezpieczne uważa się: scyzoryki i noże, duże metalowe sygnety, łańcuchy, szpikulce, kije, lasery, gaz, straszaki broni, pałki gumowe lub plastikowe oraz inne niebezpieczne przedmioty, substancje chemiczne łatwopalne, wybuchowe i żrące, narkotyki, alkohol, nikotynę, leki psychotropowe, tzw. „dopalacze”.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który jest świadkiem posiadania przez ucznia niedozwolonego narzędzia lub substancji, nakłania go do oddania niebezpiecznego przedmiotu i podejmuje działania zmierzające do jego zabezpieczenia (zachowując środki ostrożności deponuje w sekretariacie, lub zabezpiecza pomieszczenie, w którym znajduje się przedmiot przed dostępem innych uczniów).
2. Jeżeli uczeń nie chce oddać przedmiotu lub substancji nauczyciel interweniujący natychmiast powiadamia dyrektora szkoły a w uzasadnionych sytuacjach policję.

3. Wychowawca odbiera niebezpieczny przedmiot, przeprowadza rozmowę z uczniem i rodzicami wyjaśniając przyczyny przyniesienia tego przedmiotu, pouczając o grożącym niebezpieczeństwie oraz informując o sposobie ukarania.
4. Jeżeli jest to prawnie możliwe, wychowawca oddaje przedmiot rodzicom oraz sporządza notatkę w dokumentacji szkoły.
5. W przypadku, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że jest to substancja psychoaktywna, lub przedmiot zagrażający zdrowiu i życiu dyrektor szkoły, interweniujący nauczyciel wzywa policję.

XV. Palenie papierosów (w tym papierosów elektronicznych) na terenie szkoły.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 listopada 1995 roku (z późniejszymi zmianami) o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U z dn. 30 stycznia 1996r.) na terenie szkoły obowiązuje bezwzględny zakaz palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych.

1. Każdy pracownik szkoły, który zauważy ucznia, który pali papierosa (w tym papierosa elektronicznego) wzywa go do zaprzestania palenia i powiadamia o danym fakcie wychowawcę ucznia.
2. Wychowawca (w porozumieniu z dyrektorem) uruchamia procedurę zwołania komisji dyscyplinarnej. Wzywa do szkoły rodziców ucznia i przekazuje im informację o fakcie palenia papierosów przez dziecko. Rozmowa odbywa się w obecności wychowawcy i dyrektora/wicedyrektora szkoły. Rodzic zobowiązuje się do szczególnego nadzoru nad dzieckiem i bezwzględnego przestrzegania przez ucznia statutu szkoły. Wychowawca sporządza kontrakt ze szczególnym uwzględnieniem jego warunków (z możliwością skreślenia z listy uczniów Akademickiego Liceum Ogólnokształcącego, w przypadku powtórzenia karalnego czynu na terenie szkoły), który podpisuje uczeń i jego rodzice. Fakt ten wychowawca w postaci uwagi i podjętych zobowiązań odnotowuje w dzienniku elektronicznym w panelu uwagi.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę profilaktyczno-ostrzegawczą z uczniem i rodzicami; proponuje rodzicom udanie się z uczniem do specjalisty w celu uzyskania pomocy.

XVI. Na terenie szkoły znajduje się uczeń pod wpływem alkoholu bądź środków psychoaktywnych.

1. Nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy lub w przypadku jego nieobecności, dyrektora szkoły.
2. Nauczyciel izoluje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa zostawia go pod opieką pracownika szkoły.
3. Wychowawca zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły, który z kolei powiadamia telefonicznie rodziców ucznia o konieczności odebrania dziecka ze szkoły.
4. W sytuacji gdy narkotyki bądź alkohol są zagrożeniami dla zdrowia wychowanka, dyrektor decyduje o wezwaniu lekarza, który podejmuje decyzję o dalszym postępowaniu z chorym.
5. W przypadku odmowy współpracy rodziców lub niemożności skontaktowania się z nimi, dyrektor szkoły wzywa policję, która może przewieźć ucznia do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych na czas niezbędny do wytrzeźwienia.
6. Następnie nauczyciel lub wychowawca klasy rozpoczyna procedurę dyscyplinującą zgodnie z zapisami w statucie szkoły.

XVII. Informacja, że uczeń niepełnoletni spożywa alkohol lub inne środki w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (art. 4), szkoła musi reagować w przypadku, gdy uczeń: narusza zasady współżycia społecznego, popełnienia czyn zabroniony, uchyla się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, wagaruje, bierze udział w działalności grup przestępczych.

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.

4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z psychologiem szkolnym / pedagogiem specjalnym), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 Kodeksu Postępowania Karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

XVIII. Nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych.

1. Gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych, powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
2. Nauczyciel odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Jeśli wymaga tego sytuacja nauczyciel wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Nauczyciel zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice odmówią odebrania dziecka, albo niemożliwy jest z nimi kontakt telefoniczny – o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji – decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły, dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy uczeń jest agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości,

policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia niepełnoletniego ucznia w policyjnym pomieszczeniu zawiadamia się rodziców oraz sąd rodzinny.

5. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczniów (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

XIX. Nauczyciel (inny pracownik szkoły) znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
4. Nauczyciel-świadek sporządza z wydarzenia notatkę służbową.

XX. Nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, dyrektor) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją.

UWAGA! Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.

2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawienia się w miejscu zdarzenia, bądź wskazanym przez nauczyciela.

3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki należy wezwać policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat. Z przestępstwem mamy do czynienia jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Postępowania Karnego. Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać policję.

UWAGA:

Każdy, dowiedziawszy się o dopuszczeniu się przez nieletniego czynu karalnego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję (art. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich). W przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia należy powiadomić o tym prokuratora lub policję (art. 304 Kodeksu Postępowania Karnego).

XXI. Zakłócanie toku lekcji przez ucznia.

Definicja:

Poprzez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarne

zachowanie w stosunku do rówieśników lub nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela itp.).

1. Jeżeli zachowanie pojedynczego ucznia lub kilku uczniów nie pozwala nauczycielowi na normalną realizację lekcji, wysyła on przewodniczącego samorządu klasowego lub innego wyznaczonego ucznia z informacją do psychologa szkolnego / pedagoga specjalnego, a w przypadku gdy go nie zastanie, do sekretariatu szkoły. Sekretariat zobowiązany jest do natychmiastowego poinformowania dyrektora o zaistniałej sytuacji. Nauczyciel odnotowuje informacje na temat zachowania ucznia na lekcji, w dzienniku elektronicznym, w panelu uwagi.
2. Po ustaleniu przeszkadzających uczniów, w razie konieczności zabrać ich z sali lekcyjnej do odrębnego pomieszczenia, w uzasadnionych przypadkach do gabinetu dyrektora.
3. Wychowawca podejmuje działania wychowawczo-dyscyplinujące wobec uczniów, którzy przeszkadzali w prowadzeniu zajęć. Psycholog szkolny / pedagog specjalny przeprowadza z uczniami rozmowę i ustala konsekwencje zachowania w zależności od popełnionego wykroczenia.
4. Jeżeli uczeń w rażący sposób naruszył zasady obowiązujące w szkole, psycholog szkolny / pedagog specjalny powiadamia dyrektora szkoły a wychowawca wzywa rodziców do natychmiastowego przybycia do szkoły.
5. Nie należy zakłócać toku lekcji innym nauczycielom (np. wychowawcom, których uczniowie popełnili wykroczenie).

XXII. Uszkodzenie lub zniszczenie mienia szkolnego.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia podejmuje interwencję mającą na celu powstrzymanie dalszych działań sprawców, a następnie powiadamia wychowawcę, pedagoga specjalnego lub psychologa szkolnego.
2. W przypadku braku ustalenia sprawcy, osoba stwierdzająca uszkodzenie mienia ustala podstawowe okoliczności zdarzenia, a następnie informuje wychowawcę, pedagoga specjalnego lub psychologa szkolnego.
3. Wychowawca, a w przypadku jego nieobecności psycholog szkolny / pedagog specjalny przeprowadza rozmowę dyscyplinującą ze sprawcą zdarzenia, ustala sposób jego ukarania i sporządza notatkę w dokumentacji psychologa szkolnego / pedagoga specjalnego.

4. Wychowawca, pedagog specjalny lub psycholog szkolny informuje o zdarzeniu rodziców sprawcy i przekazuje sprawę dyrektorowi szkoły, który ustala sposób i termin naprawienia szkody.
5. W przypadku stwierdzenia dużej szkody wychowawca w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji.

XXIII. Kradzieże na terenie szkoły.

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia lub wychowawca, po otrzymaniu informacji od ucznia o kradzieży, przeprowadza z poszkodowanym i świadkami rozmowę w celu ustalenia okoliczności zdarzenia.
2. Następnie poszkodowany i świadkowie sporządzają notatkę z zaistniałego zdarzenia.
3. Nauczyciel podejmuje działania zmierzające do zwrotu skradzionego mienia poszkodowanemu, z wyłączeniem jednak przeszukania domniemanego sprawcy.
4. Nauczyciel, który podjął wstępną interwencję, przekazuje informację o zdarzeniu wychowawcy klasy poszkodowanego i sprawcy, a w przypadku jego nieobecności dyrektorowi szkoły.
5. Wychowawca lub dyrektor szkoły, jeżeli istnieje taka konieczność, kontynuują wyjaśnianie okoliczności zdarzenia.
6. W sytuacji ujawnienia sprawcy, wychowawca, pedagog specjalny lub psycholog szkolny przeprowadza rozmowę ze sprawcą zdarzenia oraz jego rodzicami. Rozmowa obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zdarzenia, ustalenie formy i terminu zwrotu skradzionego mienia oraz sposób ukarania sprawcy.
7. Wychowawca lub dyrektor przeprowadza rozmowę z poszkodowanym i jego rodzicami przekazując ustalenia podjęte podczas spotkania ze sprawcą i jego rodzicami.
8. W uzasadnionym przypadku wychowawca w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji. O tym fakcie informują rodziców poszkodowanego i sprawcy.
9. Postanowienia dodatkowe:
  - a) Szkoła nie odpowiada za przedmioty wartościowe, np. telefony komórkowe, biżuterię, odtwarzacze MP3 i MP4, pieniądze, urządzenia teleinformatyczne, rowery itp.
  - b) Na lekcji wychowania fizycznego rzeczy pozostawione są w szatni i zamykane na klucz, a uczniowie nie mają prawa podczas lekcji wchodzić do szatni.

XXIV. Policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole.

1. Funkcjonariusz policji przedstawia dyrektorowi powód przybycia i okazuje się legitymacją służbową.
2. Dyrektor zapisuje dane osobowe i numer legitymacji służbowej policjanta celem sporządzenia własnej dokumentacji.
3. Policjant informuje dyrektora o zamiarze zatrzymania ucznia.
4. Nauczyciel sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje go o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą np. przesłuchanie, okazanie.
5. Policja informuje rodziców nieletniego, opiekunów prawnych o wykonanych czynnościach i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły, komendy lub komisariatu policji, celem uczestniczenia w czynnościach.
6. Dyrektor szkoły informuje telefonicznie rodziców o podjętych działaniach względem ich dziecka przez policję. W przypadku braku kontaktu telefonicznego sporządza pisemną informację i przesyła do miejsca ich zamieszkania.
7. W przypadku niemożności uczestnictwa rodziców w przesłuchaniu nieletniego, dyrektor wyznacza wychowawcę, nauczyciela do uczestnictwa w czynnościach, które są przeprowadzane w szkole lub w jednostce policji.
8. Po wykonaniu czynności policjant za pisemnym potwierdzeniem odbioru przekazuje nieletniego rodzicom. W przypadku, gdy czynności wykonywane są w obecności psychologa szkolnego / pedagoga specjalnego, po ich zakończeniu policja odwozi ich do szkoły lub miejsca zamieszkania.
9. W przypadku zaistnienia przesłanek do zatrzymania nieletniego w Policijnej Izbie Dziecka policjant informuje o tym rodziców i psychologa szkolnego / pedagoga specjalnego.
10. Przy realizacji czynności związanych z zatrzymaniem nieletniego - ucznia na terenie szkoły należy zachować dyskrecję nie nagłaśniając sprawy.

XXV. Postępowanie dyrektora, psychologa szkolnego, pedagoga specjalnego w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie placówki oświatowej.

1. Podstawy prawne: Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich Art.4 §1, 2 i Art. 4a.§1 „Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności dopuszczenie się czynu zabronionego, naruszanie zasad współżycia społecznego, uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, używanie alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, ich prekursorów, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, zwanych dalej "substancją psychoaktywną", uprawianie nierządu, ma społeczny obowiązek odpowiednio przeciwdziałać temu, a przede wszystkim zawiadomić o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkołę, sąd rodzinny, Policję lub inny właściwy organ”. §2 „Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub policję”.

Art. 3 „Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu zabronionego wyczerpującego znamiona przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa skarbowego, są zobowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu”.

2. Podstawowe czynności dla dyrektora szkoły lub psychologa szkolnego / pedagoga specjalnego:

- a) Przyjąć do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnić dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków, o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym. Odnotować personalia uczestników i świadków, godzinę zgłoszenia oraz zawiadomić policję.
- b) Zapewnić, w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.
- c) Bez zbędnej zwłoki sprawdzić w dostępny sposób wiarygodność informacji:
  - jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków uwiarygodnić informację;
  - sprawdzić, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników;
  - w rozmowie z pokrzywdzonym ustalić liczbę sprawców i ich dane personalne;
  - nie nagłaszać zdarzenia.

d) W przypadku braku wątpliwości, co do faktu zaistnienia zdarzenia, o ile jest to konieczne i możliwe, zatrzymać do czasu przybycia policji ofiarę przestępstwa i jego sprawcę (ów):

- konieczność zatrzymania może wynikać z faktu zakończenia przez nich zajęć szkolnych bądź próby ucieczki, ukrycia skradzionych przedmiotów. O fakcie zatrzymania należy powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych. Nie należy zatrzymywać na siłę sprawcy czynu, ale w ramach swojego autorytetu spowodować, by pozostał pod opieką psychologa szkolnego / pedagoga specjalnego, wychowawcy klasy lub nauczyciela w oddzielnym pomieszczeniu do chwili przybycia policji;

- jeżeli sprawców jest kilku w miarę możliwości należy umieścić ich w oddzielnych pomieszczeniach;

- ofiarę należy odizolować od sprawców.

e) W przypadku odnalezienia rzeczy pochodzących z przestępstwa lub służących do popełnienia przestępstwa należy je zabezpieczyć.

3. Zakazy:

a) Nie należy samemu konfrontować uczestników zdarzenia, dążyć do pojednania itp.

b) Bezwzględnie nie należy dokonywać przeszukania teczek, toreb, kieszeni.

XXVI. Ujawnienie przestępstwa ściganego na wniosek pokrzywdzonego na terenie szkoły.

1. Ściganie na wniosek pokrzywdzonego - w tym przypadku wszczęcie postępowania przez policję uzależnione jest od woli pokrzywdzonego. W przypadku tych kategorii przestępstw pokrzywdzony składa wniosek do protokołu, a po jego złożeniu przestępstwo ścigane jest tak, jak z urzędu. Wycofanie przez pokrzywdzonego wniosku o ściganie jest bezskuteczne.

2. Przyjąć do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu) zapewnić dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków (o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym).

3. Odnotować godzinę zgłoszenia oraz zapytać o przyczynę ewentualnej zwłoki w podaniu tej informacji.

4. Zapewnić w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.

5. Bez zbędnej zwłoki sprawdzić w dostępny sposób wiarygodność informacji, w tym:

a) jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków uwiarygodnić informację;

- b) sprawdzić, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników;
  - c) nie nagłaśniać zdarzenia.
6. Powiadomić rodziców ucznia pokrzywdzonego, zrelacjonować im zdarzenie i uzgodnić z nimi czy będą chcieli zgłosić sprawę policji.
7. W przypadku odmowy złożenia wniosku o ściganie sprawców przez rodziców należy ich poinformować, jakie środki podejmie szkoła w stosunku do sprawców zdarzenia.
8. Środki, jakie należy przedsięwziąć to między innymi:
- a) w ramach uprawnień statutowych szkoła stosuje względem sprawcy zdarzenia środki przewidziane w statucie szkoły;
  - b) w przypadku, gdy sprawca zdarzenia sprawiał wcześniej problemy i łamał normy społecznego zachowania, a zdarzenie którego się dopuścił nosi cechy postępującej demoralizacji, szkoła powinna sporządzić na tę okoliczność wystąpienie do sądu rodzinnego lub policji.

XXVII. Zamach samobójczy ucznia.

1. Działania uprzedzające, zapobiegawcze:
- a) omówienie problematyki na forum Rady Pedagogicznej;
  - b) upowszechnienie procedur przewidywania zamachów;
  - c) monitorowanie stanu psychicznego uczniów, reagowanie na symptomy ostrego, chronicznego stresu, objawy depresji.
2. Działania interwencyjne:
- a) ustal i potwierdź rodzaj zdarzenia;
  - b) nie pozostawiaj ucznia samego;
  - c) usuń wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru;
  - d) bez rozgłosu przeprowadź ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce;
  - e) zbierz wstępnie informacje o okolicznościach zdarzenia;
  - f) wezwij pomoc (pogotowie, policję, straż pożarną) jeśli potrzeba;
  - g) zadbaj, żeby interwencja służb przebiegała dyskretnie;
  - h) towarzysz uczniowi - jesteś dla niego ważny;
  - i) zawiadom dyrektora szkoły; dyrektor zawiadamia Wydział Edukacji Urzędu Miasta Warszawy;
  - j) dokonaj szybkiej oceny zagrożeń, wg klucza:

- ryzyko umiarkowane: np. uczeń mówi o samobójstwie, nie mówi jak to zrobi, nie było wcześniejszych prób,
- duże ryzyko: np. wystąpiły czynniki przedwypadkowe, uczeń mówi jak to zrobi, były wcześniejsze próby,
- ekstremalne ryzyko: np. wystąpiły wskaźniki przedwypadkowe, uczeń dokonał samookaleczenia, podjął próbę nieudanego zamachu samobójczego lub inne działania zagrażające zdrowiu lub życiu, następnie:

- zawiadom wychowawcę i psychologa szkolnego / pedagoga specjalnego, poinformuj o wynikach swojej oceny sytuacji (ryzyka); w razie potrzeby podejmij niezwłocznie działania w celu ratowania życia i zdrowia poszkodowanego: w szczególności należy wezwać odpowiednie służby oraz zapewnić w miarę możliwości opiekę psychologa / pedagoga specjalnego;
- wychowawca powiadamia rodziców;
- dyrektor szkoły dokonuje wyboru priorytetów i ustala strategię działania uzależniając ją od oceny sytuacji;
- należy chronić ucznia oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami stresującymi (np. kontaktem z mediami, świadkami, itp.).

3. Działania naprawcze:

- a) dokonaj diagnozy ryzyka ponowienia zamachu uwzględniając, że odratowana osoba ma nadal poważne kłopoty z radzeniem sobie z problemami życiowymi;
- b) bezwzględnie skonsultuj dalszą strategię z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną lub placówką opieki zdrowotnej;
- c) podejmij próbę zmobilizowania rodziny, aby udzieliła wsparcia bliskiemu, zapewniła mu bezpieczeństwo, wzmocniła wzajemne więzi.

XXVIII. Żałoba po śmierci ucznia.

1. Działania uprzedzające:

- a) omówienie procedury postępowania na forum Rady Pedagogicznej;
- b) omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej.

2. Działania interwencyjne:

- a) poinformuj nauczycieli, wychowawców;

- b) przypomnij zasady dyskusji z uczniami, uwzględniając elementy odreagowania – na godzinach wychowawczych, innych lekcjach;
- c) poinformuj uczniów na forum klasy;
- d) stwórz możliwość uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.

3. Działania naprawcze:

- a) oceń potrzeby - monitoruj stan psychiczny uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwróć uwagę na uczniów, u których stwierdzasz szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji;
- b) skonsultuj sytuację z psychologiem szkolnym / pedagogiem specjalnym lub specjalistą z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej;
- c) ułatw kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

XXIX. Konieczność powiadomienia rodziców o śmierci ucznia w czasie zajęć szkolnych.

1. Powiadamianie o śmierci zawsze powinno się odbywać po przez kontakt bezpośredni.
2. Prawidłowe powiadomienie o śmierci musi spełnić następujące warunki:
  - a) dostarczyć niezbędne informacje;
  - b) udzielić pierwszego wsparcia rodzinie;
  - c) ochronić godność;
  - d) okazać szacunek wobec ofiary jak i powiadamianej rodziny.
3. Powiadomienie powinno odbyć się w czasie możliwie jak najkrótszym od ustalenia tożsamości ofiary i ustalenia tożsamości osób jej najbliższych.
4. Przed powiadomieniem należy zebrać informacje o relacjach ofiary z osobą powiadamianą, o stanie zdrowia osoby powiadamianej (zwłaszcza choroby serca, krążenia, cukrzyca itp.), które są istotne do przewidywania sposobu reakcji osoby powiadamianej. Osoby powiadamiane mogą reagować w sposób bardzo emocjonalny, mogą potrzebować pierwszej pomocy. Warto przygotować sobie wsparcie pogotowia ratunkowego, żeby móc umożliwić w razie potrzeby natychmiastową interwencję lekarską.
5. Powiadomienie o śmierci powinno odbywać się, przez co najmniej dwie osoby. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcję osoby powiadamianej.
6. Powiadomienie powinno odbyć się na terenie przyjaznym osobie powiadamianej.
7. Zawiadomienie powinno być możliwie jak najprostsze. Powinno się wyrazić współczucie, przykrość i zrozumienie.

8. Trzeba być przygotowanym na udzielenie wszystkich informacji, jakich będzie wymagała osoba powiadamiana. Osoby te często czują potrzebę dowiedzenia się szczegółów dotyczących śmierci bliskiego, okoliczności itp. (jak, w jaki sposób, kiedy, gdzie). Udzielane informacje powinny być proste i zwięzłe. Należy unikać drastycznych szczegółów i informacji niepotrzebnych, odnoszących się do drugorzędnych elementów sprawy.
9. Należy skupić się na udzieleniu pomocy i wsparcia rodzinie zmarłego.
10. Nie należy, po zawiadomieniu o śmierci, zostawić rodziny i bliskich zmarłego samych, bez opieki. Powinien zostać pracownik szkoły lub psycholog szkolny / pedagog specjalny tak długo, aż minie pierwsza reakcja – szok lub pojawiają się osoby bliskie np. członkowie rodziny, znajomi, przyjaciele. Należy podać swoje dane kontaktowe (telefon, ewentualnie adres), aby udzielić informacji i wsparcia (w razie potrzeby). Aby rodzina ofiary nie czuła się osamotniona, należy podać adresy instytucji udzielających wsparcia.
11. Jeżeli rodzina zmarłego nie znajduje się w miejscu zamieszkania, należy powiadomić sąsiadów o potrzebie kontaktu z rodziną (powodem jest wydarzenie nadzwyczajne, interwencja z udziałem lekarza itp.), natomiast nie należy udzielać szczegółowych informacji sąsiadom, nie należy wspominać o śmierci, aby to nie oni zawiadomili rodzinę zmarłego.
12. W realiach szkolnych rodzina nie powinna dowiadywać się o śmierci ucznia z mediów lub od osób trzecich. Obowiązek informowania leży po stronie dyrektora i personelu szkoły.
13. Absolutnie należy unikać powierzania uczniom zadania informowania o śmierci ucznia.

XXX. Epizod psychotyczny ucznia.

Epizod psychotyczny: to zaburzenie psychiczne, które charakteryzuje nagły początek i szybki przebieg. Bez żadnych objawów ostrzegawczych, w ciągu kilku dni dochodzi do rozwoju objawów psychotycznych, takich jak zaburzenia postrzegania rzeczywistości, omamy i urojenia. Epizod psychotyczny najczęściej ma charakter reaktywny, czyli jest reakcją na nieprzyjemne zdarzenie czy silny stres. Ryzyko wystąpienia epizodu psychotycznego zwiększają cechy osobowości typu borderline, a zwłaszcza trudności w ocenie rzeczywistości oraz zaburzone relacje z ludźmi i zmienność stanu psychicznego mogąca w sytuacji stresowej doprowadzić do stanu psychicznego w kierunku psychotycznym. Wpływ na jego wystąpienie mogą mieć także alkohol i substancje psychoaktywne (narkotyki, dopalacze). Epizod psychotyczny charakteryzuje nagłe i gwałtowne wystąpienie objawów psychotycznych i zaburzeń nastroju:

- omamów (halucynacji) - omamy słuchowe (głosy komentujące, dyskutujące lub rozkazujące)
- urojeń - najczęściej prześladowcze - omamy i urojenia mają wyrazisty charakter i ulegają szybkim zmianom (w ciągu dni lub nawet godzin);
- zaburzeń myślenia;
- zaburzeń napędu psychomotorycznego;
- euforia lub lęk;
- nastrój depresyjny;
- chwiejny nastrój.

Zaburzenia te ustępują w krótkim czasie i zwykle nie nawracają (u części osób drugi rzut choroby zwykle nie następuje).

1. Działania uprzedzające:

- a) zrobienia listy symptomów psychotycznych (zaprosić specjalistę w tej dziedzinie, omówić skuteczne metody reagowania);
- b) omówienie procedury na forum rady pedagogicznej;
- c) sprawdzenie, jak skutecznie wezwać pogotowie ratunkowe w sytuacji zagrożenia zdrowia/ życia, także spowodowanego atakami psychozy;
- d) opracowanie listy teleadresowej lokalnych organizacji, placówek zajmujących się udzieleniem pomocy osobom chorym psychicznie.

2. Działania interwencyjne:

- a) nie pozostawiaj ucznia samego;
- b) reaguj spokojnie, łagodnie;
- c) bez rozgłosu przeprowadź ucznia w spokojne miejsce;
- d) na ile to możliwe, nie rozpowszechniaj w szkole informacji o zdarzeniu;
- e) zawiadom pogotowie ratunkowe (999);
- f) nie skupiaj się na rozstrzygnięciu, czy to jest psychoza.

3. Działania naprawcze:

- a) jeżeli uczeń wraca po leczeniu szpitalnym należy przygotować do tego klasę - np. przeprowadzić zajęcia edukacyjne na temat: „czym jest choroba psychiczna” (jeżeli fakt choroby jest ogólnie znany);
- b) jeżeli uczeń sobie tego nie życzy- nie informować klasy;
- c) wziąć pod uwagę skutki uboczne leczenia i choroby przy określeniu wymagań wobec ucznia;
- d) konsultować postępowanie z lekarzem, który leczył ucznia (lekarz jednak nie musi udzielać informacji);

- e) udzielić elementarnego wsparcia rodzicom, w tym wskazać możliwość skorzystania z form pomocy dostępnych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Przychodni Zdrowia Psychicznego, przyszpitalnych grupach wsparcia.

XXXI. Obecność na terenie szkoły osób niepożądanych, zachowujących się niewłaściwie lub zwierząt zagrażających bezpieczeństwu uczniów.

1. Każda osoba niebędąca pracownikiem szkoły lub uczniem szkoły (w tym rodzice) zgłasza swoje wejście u pracownika ochrony i czeka we wskazanym przez niego miejscu. Niedopuszczalne jest samodzielne poruszanie się po szkole, zakłócanie toku lekcji bądź pracy szkoły przez osoby z zewnątrz.
2. Zwierzę bez opieki właściciela na terenie szkoły.
  - a) Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia izoluje uczniów od zwierzęcia (uczniowie nie wychodzą z klasy, a gdy są na boisku na polecenie nauczycieli wracają do budynku szkoły).
  - b) Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia zawiadamia dyrektora szkoły.
  - c) Dyrektor szkoły podejmuje działania zmierzające do odizolowania zwierzęcia.
  - d) Dyrektor szkoły lub inny pracownik szkoły wzywa Straż Miejską, ewentualnie służby weterynaryjne.
3. Osoby trzecie bezzasadnie przebywające na terenie szkoły lub osoby zachowujące się niewłaściwie na terenie szkoły.
  - a) Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który stwierdził bezzasadny fakt przebywania osoby trzeciej w szkole prosi o opuszczenie jej terenu, a w przypadku odmowy zawiadamia dyrektora szkoły.
  - b) Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który stwierdził niewłaściwe zachowanie osoby trzeciej przebywającej w szkole stosuje słowne upomnienie, a w przypadku braku reakcji prosi o opuszczenie jej terenu i zawiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły.
  - c) W przypadku braku reakcji dyrektor szkoły zawiadamia policję.

XXXII. Zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych.

1. Szkoła ma obowiązek podejmować działania zabezpieczające dzieci przed łatwym dostępem do tych treści z sieci, które mogą zagrażać ich prawidłowemu rozwojowi.

2. Pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia z sieci” rozumiane są:
  - a) treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków);
  - b) treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku dzieci do organizacji nielegalnych i terrorystycznych;
  - c) formy cyberprzemocy, np. : nękanie, straszenie, szantażowanie, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów, podszywanie się pod kogoś wbrew jego woli.
2. Podstawowe działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z sieci:
  - a) monitorowanie działania i aktualizowanie programu antywirusowego;
  - b) instalowanie aplikacji filtrujących na każdym komputerze, z których korzystają pracownicy i uczniowie;
  - c) edukacja medialna – dostarczanie dzieciom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną;
  - d) prowadzenie systematycznych działań wychowawczych (integracja zespołu klasowego, budowanie dobrych relacji pomiędzy uczniami, wprowadzanie norm grupowych; odróżnianie dobra od zła);
  - e) prowadzenie działań profilaktycznych propagujących zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych;
  - f) włączenie rodziców uczniów w działania szkoły na rzecz zapobiegania cyberprzemocy - poinformowanie ich o polityce szkoły w zakresie reagowania na cyberprzemoc; edukacja na temat cyberprzemocy i zagrożeń z sieci: szkolenia dla rodziców, udostępnianie materiałów i publikacji, w tym polecanie i wskazywanie sposobów instalowania ochrony rodzicielskiej;
  - g) podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy lub ujawnienie niebezpiecznych treści;
  - h) określenie procedury wskazującej osoby w szkole, do których należy się zwrócić oraz działania, które należy podjąć w sytuacji znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze lub zjawiska doświadczonej/ zaobserwowanej cyberprzemocy.

3. Infrastruktura sieciowa placówki umożliwia dostęp do internetu, zarówno personelowi, jak i dzieciom, w czasie zajęć i poza nimi.
4. Sieć jest monitorowana, tak, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
5. Rozwiązania organizacyjne na poziomie placówki bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
6. Wyznaczone są osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo sieci w instytucji (Adian Rybczonek, nauczyciele informatyki uczący w szkole). Do obowiązków tych osób należą:
  - a. Zabezpieczenie sieci internetowej placówki przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego, nowoczesnego oprogramowania.
  - b. Aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb, przynajmniej raz w miesiącu.
  - c. Przynajmniej raz w miesiącu sprawdzanie, czy na komputerach ze swobodnym dostępem podłączonych do internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik stara się ustalić kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje Dyrekcji Szkoły, który aranżuje dla dziecka rozmowę z psychologiem szkolnym lub pedagogiem specjalnym na temat bezpieczeństwa w internecie. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog szkolny / pedagog specjalny uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji.
7. Istnieje regulamin korzystania z internetu przez dzieci oraz regulamin korzystania z sali informatycznej.

XXXIII. Cyberprzemoc – przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

1. Sytuacje cyberprzemocy:
  - a) Przemoc werbalna w sieci – wulgarne wyzywanie, poniżanie, nękanie, ośmieszanie, straszenie, szantaż.
  - b) Rejestrowanie filmów i zdjęć wbrew woli.
  - c) Publikowanie i rozsyłanie w sieci filmów, zdjęć i informacji ośmieszających, kompromitujących.
  - d) Podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli i działanie na jego niekorzyść.
2. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy.

Osobą zgłaszającą fakt może być poszkodowany uczeń, jego rodzic, inni uczniowie, świadkowie zdarzenia, nauczyciele. Niezależnie od tego, kto zgłasza przypadek, procedura interwencyjna powinna obejmować:

- a) udzielenia wsparcia ofierze przemocy;
- b) zabezpieczenia dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia;
- c) wyciągnięcia konsekwencji wobec sprawcy przemocy oraz praca nad zmianą postawy ucznia.

3. Ustalenie okoliczności zdarzenia.

- a) Nauczyciel posiadający wiedzę o zajściu powiadamia wychowawcę klasy, który informuje o zajściu dyrektora i psychologa szkolnego / pedagoga specjalnego.
- b) Dyrektor i psycholog szkolny / pedagog specjalny, wspólnie z wychowawcą, dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie.
- c) W procedurze interwencyjnej bierze udział nauczyciel informatyki, szczególnie na etapie zabezpieczenia dowodów i ustalenia tożsamości sprawcy.
- d) W przypadku złamania prawa np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści np. należy bezwzględnie skontaktować się z policją. Zgłoszenia dokonuje dyrektor szkoły.

4. Procedura reagowania wobec sprawcy przemocy.

- a) Psycholog szkolny / pedagog specjalny powinien przeprowadzić rozmowę z uczniem – sprawcą przemocy. Jeżeli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym osobno.
- b) Nie należy konfrontować sprawcy i ofiar cyberprzemocy.
- c) Należy powiadomić rodziców sprawcy i omówić z nim zachowanie ucznia.
- d) Jeśli rodzice sprawcy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zmienił dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli istnieją inne przejawy demoralizacji ucznia.

5. Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy przemocy. Podejmując decyzję o udzieleniu kary należy wziąć pod uwagę:

- a) rozmiar i rangę szkody – czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom, określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznała ofiara;
- b) czas trwania prześladowania – czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent;
- c) świadomość popełnionego czynu – czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę;

- d) motywację sprawcy – należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doznane prześladowanie;
  - e) rodzaj rozpowszechnionego materiału.
6. Reagowanie wobec ofiar cyberprzemocy.
- a) udzielanie wsparcia psychicznego;
  - b) udzielenie porady w celu kolejnych przypadków cyberprzemocy;
  - c) po zakończeniu interwencji należy sprawdzić, czy wobec ucznia nie są stosowane dalsze działania odwetowe ze strony sprawcy.
7. Działania wobec świadków zgłaszających zdarzenie.
- a) nie należy upubliczniać udziału świadków w sprawie;
  - b) należy mieć na uwadze bezpieczeństwo świadka i nie narażać go na odwet ze strony sprawcy cyberprzemocy;
  - c) niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą jako metody wyjaśnienia sprawy.
8. Sporządzanie dokumentacji z zajścia.
- b) Notatkę o zajściu sporządza psycholog szkolny / pedagog specjalny na podstawie rozmów ze sprawcą zajścia, poszkodowanym i ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu zdarzeń.
  - c) Jeżeli rozmowa przebiegała w obecności świadka np. wychowawcy, powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.
  - d) Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji.

XXXIV. Zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń multimedialnych na terenie szkoły.

1. Podczas zajęć edukacyjnych obowiązuje całkowity zakaz używania telefonów komórkowych (aparaty powinny być wyłączone lub wyciszone i schowane).
2. Uczeń może używać telefonu w czasie lekcji tylko w nagłych przypadkach po wcześniejszym uzgodnieniu z nauczycielem, w sposób określony w statucie szkoły.
3. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu lub innego nośnika jest zabronione.

4. Uczeń zobowiązany jest do pilnowania swojego telefonu. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zgubienie lub uszkodzenie aparatu w trakcie lekcji oraz innych zajęć, a także w czasie wyjścia poza teren szkoły.
5. Nie wolno nagrywać przebiegu lekcji oraz robić zdjęć w jej trakcie bez zgody nauczyciela. Dotyczy to nagrań zarówno z telefonu, jak i innych urządzeń multimedialnych.
6. Gdy uczeń odmawia zastosowania się do powyższych punktów i nadal utrudnia prowadzenie lekcji, nauczyciel wpisuje stosowne uwagi do dziennika elektronicznego, a po zakończeniu lekcji kieruje ucznia do wychowawcy i dyrektora szkoły, którzy wspólnie podejmują przewidziane w statucie szkoły działania dyscyplinująco – wychowawcze.

XXXV. Zagrożenie pożarem, wybuchem i zatruciem.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, będący świadkiem zdarzenia, ustala podstawowe okoliczności zagrożenia i ocenia wstępnie jego możliwe skutki.
2. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły podejmuje czynności mające na celu odizolowanie uczniów od źródła zagrożenia i w razie potrzeby udziela pierwszej pomocy osobom uczestniczącym w zdarzeniu.
3. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły zawiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły oraz kierownika do spraw gospodarczych.
4. Dyrektor szkoły lub upoważniona przez niego osoba zawiadamia o zdarzeniu odpowiednie służby ratunkowe (policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe).
5. Osoby odpowiedzialne, wyznaczone przez dyrektora organizują ewakuację zgodnie z przepisami BHP i przeciwpożarowymi.

XXXVI. Incydent bombowy.

1. Symptomy wystąpienia zagrożenia.

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

2. Zainteresowania i uwagi wymagają:

- a) rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp.;
- b) osoby wyglądające na obcokrajowców;
- c) osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku;

- d) samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości); Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem;
- e) o swoich spostrzeżeniach należy zawiadomić dyrektora, który informuje policję.

3. Uwagi:

- a) Zawczasu pomyśl, którędy można się ewakuować w pośpiechu z budynku. Zapamiętaj, gdzie znajdują się klatki schodowe i wyjścia ewakuacyjne.
- b) Zwróć uwagę na ciężkie lub łatwo tłukące się przedmioty, które mogą być przesunięte, rzucone lub zniszczone podczas wybuchu. Zapamiętaj elementy z najbliższego otoczenia;
- c) Należy również pamiętać o tym, aby nie przyjmować od obcych osób żadnych pakunków oraz nie pozostawiać bagażu bez opieki.
- d) Jeżeli jesteś osobą, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinieneś ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrektorowi szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.
- e) Zawiadamiając policję należy podać następujące informacje: rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot), treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego; numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.
- f) Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

4. Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

- a) Do czasu przybycia policji akcją kieruje w kolejności dyrektor szkoły /wicedyrektor, w razie ich nieobecności osoba pełniąca obowiązki.
- b) Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze, takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodnokanalizacyjne, pogotowie energetyczne.

- c) Po przybyciu policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
  - d) Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
  - e) Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.
  - f) Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują osoby wyznaczone lub służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
  - g) Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić administratora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
  - h) Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
  - i) Po ogłoszeniu ewakuacji w miejscu twojej pracy, należy je opuścić, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.).
  - j) Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.
5. Jak powinieneś zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia „bomby”:
- a) Podczas działań związanych z neutralizacją „bomby” zastosuj się do poleceń policji.
  - b) Ciekawość może być niebezpieczna – jak najszybciej oddal się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze informuj o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę.
  - c) Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji niezwłocznie udaj się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniem administratora budynku lub wskazaniem upoważnionych osób.

XXXVII. Inne wydarzenia nieprzewidziane w procedurach.

W sytuacjach nieprzewidzianych w niniejszych procedurach zawsze należy postępować zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa. Każdą akcją kieruje osoba pełnoletnia (np. na terenie szkoły pracownik szkoły). Za każdym razem należy zachować trzeźwość

umysłu, ocenić sytuację i pamiętać, aby dbać o bezpieczeństwo własne i osób uczestniczących w wydarzeniu.

Opracowanie, aktualizacja i poprawki: Cezary Zawisza

Data aktualizacji: 10.12.2024 r.

Załącznik

Wzór – ankieta monitorująca poziom realizacji Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem

Czy znasz standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w szkole, w której pracujesz?	
Czy znasz treść dokumentu „Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem” obowiązujące w Szkole?	
Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia uczniów?	
Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia małoletnich?	
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem przez innego pracownika?	
Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone?	
Czy podjąłeś/-aś jakieś działania? Jeśli tak, to jakie?	
Jeśli nie – dlaczego?	
Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujących w Szkole? (odpowieź opisowa)	

Załącznik

Karta interwencji¹

1. Imię i nazwisko dziecka		
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4. Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa	Data	Działanie
5. Spotkania z opiekunami dziecka	Data	Opis spotkania
6. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	<ul style="list-style-type: none"> • zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, • wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, • inny rodzaj interwencji. Jaki?	
7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji		
8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka uzyskała informacje o wynikach/ działania placówki/działania rodziców	Data	Działanie

¹ Klauzula informacyjna stanowi osobny dokument.

Załącznik (Klauzula informacyjna stanowi osobny dokument)

.....
(miejscowość, data)

.....
.....
nazwa i adres podmiotu, w którym
jest zatrudniona osoba wypełniająca
formularz „Niebieska Karta – A”

„NIEBIESKA KARTA – A”

W związku z powzięciem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia przez świadka przemocy domowej ustala się, co następuje:

I. DANE OSOBY/OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Dane	Osoba 1 doznająca przemocy domowej	Osoba 2 doznająca przemocy domowej	Osoba 3 doznająca przemocy domowej
Małoletni (Tak/Nie) ¹⁾			
Imię i nazwisko			
Imiona rodziców			
Wiek			
PESEL ²⁾			
Nazwa i adres miejsca pracy/ nazwa i adres placówki oświatowej, do której uczęszcza małoletni			
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
<i>Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą stosującą przemoc domową: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)¹⁾</i>			

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę I

II. LICZBA MAŁOLETNICH W ŚRODOWISKU DOMOWYM, W KTÓRYM PODEJRZEWA SIĘ STOSOWANIE PRZEMOCY DOMOWEJ .....

III. DANE OSOBY/OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Dane	Osoba 1 stosująca przemoc domową	Osoba 2 stosująca przemoc domową
Imię i nazwisko		
Imiona rodziców		
Wiek		
PESEL ²⁾		
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Telefon lub adres e-mail		
<i>Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):</i>		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Sytuacja zawodowa, w tym nazwa i adres miejsca pracy		
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą doznającą przemoc domowej: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)¹⁾</i>		

IV. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ ZACHOWYWAŁA SIĘ W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Osoby/formy przemocy domowej	Osoba 1 stosująca przemoc			Osoba 2 stosująca przemoc		
	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy
Przemoc fizyczna ³⁾ <i>bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne (wymień jakie)</i>						

Przemoc psychiczna ³⁾ <i>izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, groźenie, krytykowanie, poniżanie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc seksualna ³⁾ <i>zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc ekonomiczna ³⁾ <i>niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej ³⁾ <i>wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, i inne (wymień jakie)</i>						
Inne ³⁾ <i>zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów</i>						

domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawność i lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne (wymień jakie)						
---	--	--	--	--	--	--

V. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ ODNIOSŁA USZKODZENIA CIAŁA? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę V

VI. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM BYŁA W PRZESZŁOŚCI REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

tak (kiedy? .....gdzie? .....)
ustalono nie nie

VII. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM AKTUALNIE JEST REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

tak nie nie ustalono

VIII. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ POSIADA BROŃ PALNĄ?

tak nie nie ustalono

IX. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ CZUJE SIĘ BEZPIECZNIE? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę IX

X. ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

ustalono - wypełnij tabelę nie ustalono

Dane	Świadek 1	Świadek 2	Świadek 3
Imię i nazwisko			
Wiek			
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			

Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
<i>Stosunek świadka do osób, wobec których są podejmowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (np. członek rodziny, osoba obca)¹⁾</i>			

XI. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC DOMOWĄ

(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie		Osoba 1 stosująca przemoc	Osoba 2 stosująca przemoc
Badanie na zawartość alkoholu (wynik)			
Doprowadzenie do wytrzeźwienia			
Doprowadzenie do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych	na podstawie art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.)		
	na podstawie art. 244 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.)		
Zatrzymanie w izbie zatrzymań jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej			
Powiadomienie organów ścigania			
Wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Zakaz zbliżania się osoby stosującej przemoc domową do osoby dotkniętej taką przemocą na określonej w metrach odległość			
Zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc na terenie szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej i artystycznej, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc w miejscach pracy osoby doznającej przemocy domowej			
Zawiadomienie komórki organizacyjnej Policji, właściwej w sprawach wydawania pozwolenia na broń, o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”			
Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni			
Poinformowanie o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej			
Inne (wymień jakie?)			

XII. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY DOZNAJĄCEJ PRZEMOCY DOMOWEJ

(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie	Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy
Udzielono pomocy ambulatoryjnej			
Przyjęto na leczenie szpitalne			
Wydano zaświadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała			
Zapewniono schronienie w placówce całodobowej			
Zabezpieczono małoletniego w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia			
Powiadomiono sąd rodzinny o sytuacji małoletniego			
Przekazanie formularza „Niebieska Karta – B”			
Inne (wymień jakie?)			

XIII. DODATKOWE INFORMACJE

.....

.....

.....

.....

XIV. WSZCZĘCIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” NASTĄPIŁO PRZEZ
(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	
Funkcjonariusza Policji	
Żołnierza Żandarmerii Wojskowej	
Pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	
Asystenta rodziny	
Nauczyciela	
Osobę wykonującą zawód medyczny, w tym lekarza, pielęgniarkę, położną lub ratownika medycznego	
Przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	
Pedagoga, psychologa lub terapeutę, będących przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	

.....
imię i nazwisko oraz czytelny podpis osoby wypełniającej
formularz „Niebieska Karta – A”

.....
(data wpływu formularza, podpis członka Zespołu Interdyscyplinarnego)

¹⁾ wpisać właściwe

²⁾ numer PESEL wpisuje się, o ile danej osobie numer taki został nadany. W przypadku braku numeru PESEL jest konieczne podanie innych danych identyfikujących osobę

³⁾ podkreślić rodzaje zachowań

Załącznik (Klauzula informacyjna stanowi osobny dokument)

„NIEBIESKA KARTA – B”

INFORMACJA DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Co to jest procedura „Niebieskie Karty”?

Są to różne działania podejmowane w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stosowania przemocy domowej na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem procedury „Niebieskie Karty” jest zatrzymanie przemocy domowej i udzielenie pomocy i wsparcia Tobie i Twoim najbliższym. Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” informacja dotycząca Twojej sytuacji zostanie przekazana do grupy diagnostyczno-pomocowej. Więcej informacji na temat dalszych działań uzyskasz podczas spotkania z członkami tej grupy, na które zostaniesz zaproszona/(y). W trakcie procedury członkowie grupy będą kontaktować się także z osobą, która przemoc stosuje.

Co to jest przemoc domowa?

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Kto może być osobą doznającą przemocy domowej?

- a) mąż, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni (np. rodzice, dziadkowie, pradiadkowie), zstępni (np. dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej mąż oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni.

Najczęstsze formy przemocy domowej:

Przemoc fizyczna: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne.

Przemoc psychiczna: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne.

Przemoc seksualna: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne.

Przemoc ekonomiczna: nielożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.

Inny rodzaj zachowań: zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

WAŻNE

Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest osobą doznającą przemocy domowej, nie wstydź się prosić o pomoc. Wezwij Policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112. Prawo stoi po Twojej stronie!

Masz prawo do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej do Prokuratury, Policji lub Żandarmerii Wojskowej.

Możesz także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Pomogą Ci:

- **Ośrodki pomocy społecznej** – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych.
- **Powiatowe centra pomocy rodzinie** – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym lub udzielą informacji na temat instytucji lokalnie działających w tym zakresie w Twojej miejscowości.
- **Ośrodki interwencji kryzysowej i Ośrodki wsparcia** – zapewniając schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, udzielą Ci pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy.
- **Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej** – zapewniając bezpłatne całodobowe schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, oraz udzielą Ci kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych.
- **Okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem** – zapewniając profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną.
- **Sądy opiekuńcze** – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych.
- **Placówki ochrony zdrowia** – np. uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych

obrażeniach.

▪ **Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych** – podejmując działania wobec osoby nadużywającej alkoholu.

▪ **Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej** – w zakresie uzyskania pomocy prawnej.

Wykaz placówek funkcjonujących na Twoim terenie, udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej

Uwaga: (dane wprowadza zespół interdyscyplinarny):

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji	Adres instytucji/organizacji	Telefon	Adres e-mail

Możesz zadzwonić do:

▪ **Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” tel. 800 12 00 02** (linia całodobowa i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 18⁰⁰–22⁰⁰ można rozmawiać z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 18⁰⁰–22⁰⁰ w języku rosyjskim. **Dyżur prawny tel. (22) 666 28 50** (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 17⁰⁰–21⁰⁰) oraz **tel. 800 12 00 02** (linia bezpłatna, czynna w środę w godzinach 18⁰⁰–22⁰⁰). **Poradnia e-mailowa:** niebieska linia@niebieska linia.info. Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez **SKYPE: pogotowie.niebieska.linia** ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – konsultanci posługują się językiem migowym.

▪ **Ogólnokrajowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym tel. +48 222 309 900** przez całą dobę można anonimowo

uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną, a także umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych oraz w języku migowym.

▪ **Policjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej nr 800 120 226** (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godzinach od 9³⁰ do 15³⁰, od godz. 15³⁰ do 9³⁰ włączony jest automat).